

Безоплатна медична допомога для тимчасово переміщених українців в Німеччині.

Українці, які прибули до Німеччини та оформили тимчасовий захист, мають доступ до безоплатних медичних послуг — для цього необхідно зв'язатися з відповідальним центром прибуття або контактним центром (Ankunftszentrum/Kontaktstelle) міста, в якому тимчасово проживаєте. Отримати медичну консультацію, огляд лікаря та вакцинацію можна одразу в цих центрах.

Поки триває процес реєстрації, українських громадян розміщують у тимчасовому житлі. Там їх запитують про стан здоров'я та спеціальні потреби: вагітність, хронічне захворювання, ліки (наприклад, інсулін). Для подальшого звернення до сімейних лікарів та лікарень потрібна медична страховка, з якою майже все лікування, включно з ліками, є безоплатним. Про таку страховку слід запитати у своєму центрі прибуття або контактному центрі.

Щоб потрапити до лікаря, треба мати направлення на лікування (Behandlungsschein). У деяких муніципалітетах замість направлення видають медичну картку (Krankenversicherungskarte). Українці, які зупинилися в муніципальних притулках або приватному житлі, можуть отримати направлення/картку в органах місцевої влади, зазвичай це соціальні служби (Sozialamt). Після цього можна звертатися до лікаря.

Невідкладна медична допомога

У невідкладних випадках медичну допомогу нададуть без направлення. Для цього потрібно зареєструвати свою адресу проживання в органах місцевої влади, чи то приватне житло, чи то помешкання в притулку.

У екстрених ситуаціях, коли існує загроза життю та здоров'ю, вся необхідна медична допомога також є безоплатною.

Екстрену допомогу слід викликати за номером 112.

Допомога людям без документів

Якщо у громадянина України немає документів, медичної страховки або існують інші труднощі, він може звернутися до організацій, які анонімно і безоплатно лікують людей без документів. Відповідну організацію в потрібному регіоні можна знайти за посиланням gesundheits-einmenschrecht.de.

Послуги спеціально для українців, які втікають від війни

Крім того, у Берліні діють понад 500 лікарських практик, які пропонують безоплатну медичну та психологічну допомогу. Інформацію про них можна знайти за посиланнями www.kvberlin.de, www.medflex.de/help-ukraine.

Якщо вам не вдалося знайти відповіді на свої запитання щодо медичної допомоги в Німеччині, можна звернутися до некомерційної організації MedWatch за адресою kontakt@medwatch.de. Там є волонтери, які спілкуються українською та російською мовами.

Також вони [створили мапу](#), де швидко можна знайти контакти лікарів.

Контакти центрів прибуття/контактних пунктів

- **Гамбург:** Bargkupplungweg, 66a, Hamburg-Rahlstedt, www.hamburg.de/fluechtlinge/4374140/zentrale-erstaufnahme

- **Берлін:** Ankunftszentrum Berlin Oranienburger Straße 285 in Berlin-Reinickendorf (Контактний центр на Оранієнбургерштрассе, 285, будинок 2, Берлін-Райнікендорф), www.berlin.de/laf/ankommen
- **Нижня Саксонія:** www.nds-fluerat.org/52256/aktuelles/ukraine-aktuelle-informationen/
- **Дюссельдорф:** www.fluechtlinge-willkommen-in-duesseldorf.de/ukraineukrajina/
- **Кельн:** www.stadt-koeln.de/leben-in-koeln/soziales/flucht-einwanderung/informationen-fuer-gefluechtete-menschen-aus-der-ukraine
- **Гессен (Франкфурт, Фульда, Гісен):** www.innen.hessen.de/hessen-hilft-ukraine
- **Шлезвіг-Гольштейн:** www.schleswig-holstein.de/DE/Landesregierung/LAZUF/UeberUns/Standorte/standorte_node.html www.schleswig-holstein.de/DE/Landesregierung/Themen/InneresSicherheit/InformationenFluechtlinge/Sprachen/_documents/Russisch/Willkommen_russisch_Fachinhalt.html
- **Мекленбург-Передня Померанія:**
Zentrale Erstaufnahmeeinrichtung
Nostorfer Str. 1
19258 Nostorf-Horst
телефон: 0385–588-565-70
www.malteser-werke.de/migration-mv.html
- **Росток:**
MW Malteser Werke
Wilhelm-Külz-Platz 1
18055 Rostock
телефон: 0381-670-768-16
- **Шверин:**
MW Malteser Werke Stern
Buchholz 16
19061 Schwerin
телефон: 0385-588-566-20, 0911-943-488-11
- **Бремен:**
Lindenstraße 110
28755 Bremen
www.service.bremen.de/dienststelle/dl-zentrale-aufnahmestelle-fuer-asylbewerber-und-fluechtlinge-im-lande-bremen-zast-122966
- **Саксонія-Ангальт:**
Bundesamt für Migration und Flüchtlinge Außenstelle
Friedrich-List-Str. 3
38820 Halberstadt
телефон: +49-911-943-179-55
електронна пошта: zast@lvwa.sachsen-anhalt.de
www.halberstadt.de/de/bundesamt_fuer_migration_und_fluechtlinge_auszenst_elle_leben.html
- **Саксонія:**

Erstaufnahmestelle Sachsen Johanniter-Unfall-Hilfe e. V.

Landesverband Sachsen

Контактна особа: Jan Steglich, телефон: +49-341-496-270-62

MW Malteser Werke gemeinnützige GmbH

Контактна особа: Chris Jansen, телефон: +49-371-449-61-13

- **Бранденбург:**

Erstaufnahmeeinrichtung Wünsdorf Deutsches Rotes Kreuz

Hauptallee 116

15806 Zossen OT Wünsdorf

телефон: +49-337-022-114-839 (з понеділка по п'ятницю, з 8:00 до 17:00)

електронна пошта: info.wuensdorf@drk-fluechtlingshilfe-brb.de

Poststraße 72

03253 Doberlug-Kirchhain

електронна пошта: info@drk-fluechtlingshilfe-brb.de

- **Саар:**

Schlesierallee 17, Oderring 16, Pommernstraße 1

66822 Lebach

www.saarland.de/lava/DE/home/Abteilungen/Abteilung2.html

- **Баден-Вюртемберг:**

Durlacher Allee 100

76137 Karlsruhe

rp.baden-wuerttemberg.de/rpk/abt9/ref94

Binger Straße 28

72488 Sigmaringen

rp.baden-wuerttemberg.de/rpt/abt1/ref152/seiten/lea-sigmaringen

Müllheimer Straße 7

79115 Freiburg

rp.baden-wuerttemberg.de/rpf/abt1/ref152

Georg-Elser-Straße 2

73479 Ellwangen

www.ellwangen.de/buerger/leben-gesellschaft/ehrenamt-freizeit/landeserstaufnahmeeinrichtung-ellwangen-lea/aktuelles

- **Баварія:**

Aufnahmeeinrichtung für Asylbewerber Oberbayern (AE) und
Regierungsaufnahmestelle (RASt)

Hofmannstraße 51

81379 München

телефон: +49-89-2176-0

www.fluechtlingsrat-bayern.de/unterstuetzung-fuer-ukrainerinnen

Як працює медична система в Німеччині

Система охорони здоров'я в Німеччині базується на обов'язковому страхуванні. Людина зі страхуванням, яке у 90% випадків забезпечує держава має доступ до всіх необхідних медичних послуг.

Як і в Україні, для отримання медичної допомоги насамперед потрібно звернутися до лікаря загальної практики. Такі лікарі відомі українцям як терапевти, сімейні лікарі та педіатри. Візит до лікаря загальної практики є

безоплатним для застрахованих осіб. Також пацієнт може заплатити за прийом самостійно.

Лікарі загальної практики можуть:

- призначати лікування,
- виписувати рецепти на ліки,
- направляти пацієнтів до інших фахівців.

До лікаря можна потрапити, заздалегідь записавшись на прийом. Без попереднього запису доведеться очікувати прийому тривалий час.

Багато лікарів володіють англійською чи іншими іноземними мовами. На www.kvberlin.de є інформація про те, якими мовами розмовляють в окремих практиках. Якщо не володієте німецькою, візьміть із собою на прийом когось, хто зможе перекладати.

Потрапити в лікарню можна лише тоді, коли допомоги лікаря приватної практики недостатньо. Лікар має призначити лікування у медзакладі, і ваш візит до лікарні має бути узгоджений.

Без попередньої домовленості в лікарню можна звертатися лише в невідкладних випадках.

Отримати медичну допомогу можна також через виклик екстреної медичної допомоги. Важливо пам'ятати, що це стосується лише випадків, коли існує загроза життю або здоров'ю. Номер виклику екстреної допомоги 112.

Корисні номери телефонів:

- Служба порятунку: 112
- Екстрений виклик у разі отруєння: +49-30-19240
- Швидка медична допомога: 116-117

В аптеках також є нічна або невідкладна допомога.

Як отримати доступ до спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги

Якщо ви вже оформили тимчасовий захист у Німеччині та отримали свою медичну страховку, то можете скористатися правом на лікування у вузькопрофільних спеціалістів та в лікарнях.

Щоб отримати направлення до вузькопрофільного фахівця (Facharzt) або в лікарню (Krankenhäuser), спочатку потрібно звернутися до лікаря загальної практики (терапевта, сімейного лікаря або педіатра). Про це ми вже розповідали в попередніх розділах. Лікарі загальної практики надають широкий спектр медичних послуг і спрямовують пацієнтів до вузьких фахівців та лікарень лише тоді, коли лікування на первинному рівні медичної допомоги недостатньо. Напряму до вузькопрофільного фахівця дозволяють записатися лише деякі приватні страховки.

Якщо ви вже маєте встановлений діагноз і потребуєте продовження лікування хронічного захворювання (інсуліни при цукровому діабеті, діаліз, хімієтерапія тощо), то вам потрібно перекласти німецькою діагноз, дату його встановлення, лист призначень ліків та процедур, за можливості — дані досліджень (описи УЗД, КТ, МРТ та інших).

Пацієнт може обирати вузькопрофільного спеціаліста або лікарню, куди планує звернутися із направленням лікаря загальної практики.

Під час прийому потрібно мати з собою картку медичного страхування. Лікування в лікарні покривається державним страхуванням майже повністю,

іноді стягується додаткова оплата в сумі 10 євро на день, максимум 28 днів на рік. Діти до 18 років звільнені від цієї платні.

Знайти потрібну лікарню можна за посиланням www.german-hospital-directory.com/app/search.

Як отримати доступ до спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги

Якщо ви вже оформили тимчасовий захист у Німеччині та отримали свою медичну страховку, то можете скористатися правом на лікування у вузькопрофільних спеціалістів та в лікарнях.

Щоб отримати направлення до вузькопрофільного фахівця (Facharzt) або в лікарню (Krankenhäuser), спочатку потрібно звернутися до лікаря загальної практики (терапевта, сімейного лікаря або педіатра). Про це ми вже розповідали в попередніх розділах. Лікарі загальної практики надають широкий спектр медичних послуг і спрямовують пацієнтів до вузьких фахівців та лікарень лише тоді, коли лікування на первинному рівні медичної допомоги недостатньо. Напрямку до вузькопрофільного фахівця дозволяють записатися лише деякі приватні страхові.

Якщо ви вже маєте встановлений діагноз і потребуєте продовження лікування хронічного захворювання (інсуліни у разі цукрового діабету, діаліз, хіміотерапія тощо), то вам потрібно перекласти німецькою діагноз, дату його встановлення, лист призначень ліків та процедур, за можливості — дані досліджень (описи УЗД, КТ, МРТ та інших).

Пацієнт може обирати вузькопрофільного спеціаліста або лікарню, куди планує звернутися із направленням лікаря загальної практики.

Під час прийому потрібно мати з собою картку медичного страхування. Лікування в лікарні покривається державним страхуванням майже повністю, іноді стягується додаткова оплата в сумі 10 євро на день, максимум 28 днів на рік. Діти до 18 років звільнені від цієї платні.

Знайти потрібну лікарню можна за посиланням www.german-hospital-directory.com/app/search.

Чи є в Німеччині преференції для українців

Оформивши тимчасовий захист та державне медичне страхування, українці отримують доступ до таких самих медичних послуг, що й громадяни Німеччини.

Поки ви не оформили медичну страховку, вами опікується центр прибуття місцевої влади (муніципалітету), який гарантує доступ до базових медичних послуг (див.: Як отримати право на медичну допомогу в Німеччині). У Німеччині немає централізованих преференцій щодо медичної допомоги українцям, але в деяких муніципалітетах її можуть організовувати.

Наприклад, у Берліні діють понад 500 лікарських практик, які пропонують безоплатну медичну та психологічну допомогу. Інформацію про них можна знайти за посиланнями: www.kvberlin.de, www.medflex.de/help-ukraine.

Крім того, якщо у громадянина України немає документів, медичної страховки або існують інші труднощі, він може звернутися до організацій, які анонімно і безоплатно лікують людей без документів. Відповідну організацію в

потрібному регіоні можна знайти за посиланням gesundheit-ein-menschenrecht.de.

Виклик екстреної медичної допомоги в Німеччині

У Німеччині невідкладна медична допомога (medizinische Notfälle) надається у таких випадках:

- задишка,
- гострий біль у грудях,
- гострий біль у животі,
- запаморочення,
- нещасні випадки та травми,
- ускладнення під час вагітності,
- психічні розлади,
- небезпека самогубства,
- надзвичайна ситуація, пов'язана з наркотиками,
- анафілактичний шок,
- втрата свідомості або кома.

Виклик екстреної бригади здійснюється за номером 112.

Також можна самостійно звернутися в медичний заклад, який має відділення невідкладної допомоги (Notaufnahme).

Знайти місцевий медичний заклад, який надає послуги невідкладної допомоги, можна за посиланням: www.116117.de/bps/web/index.php/de/search.

У разі отруєння телефонуйте за номером +49-30-19240.

Щоб знайти найближчу аптеку, в якій є потрібні вам ліки, зателефонуйте за номером 0800-002-28-33 зі стаціонарного або 22-8-33 з мобільного телефону. У більшості міст також є аптеки екстреної допомоги, які працюють у неробочий час.

Як отримати ліки в Німеччині

У Німеччині більшість ліків можна отримати тільки в аптеках (Apotheke), показавши рецепт від лікаря. Якщо рецепт виписаний на рожевому папері, за ліки треба заплатити фіксовану суму — близько 5-10 євро. Решту витрат на ліки, як правило, покриває медичне страхування або служба соціального забезпечення (Sozialamt). За певних обставин пацієнт звільняється від такого внеску.

Власникам приватної страховки найчастіше рецепт виписується на синьому аркуші паперу. Це означає, що пацієнт має заплатити повну ціну препарату наперед, а потім надіслати квитанцію до страхової компанії для відшкодування.

Чимало безрецептурних препаратів, наприклад, парацетамол, ібупрофен, можна купити безпосередньо в магазинах. Витрати на них не відшкодовуються.

Працівники аптек достатньо кваліфіковані, щоб надати консультацію щодо лікарських засобів, і це безоплатно. Персонал здатний відповісти на всі запитання щодо правильного застосування, побічної дії чи взаємодій лікарських препаратів.

Більшість аптек мають визначені денні години роботи, але щонайменше одна аптека в місті повинна чергувати в будь-який час доби.

Вакцинація для дітей та дорослих

Вакцинація в Німеччині не є обов'язковою, але настійно рекомендована органами охорони здоров'я. Офіційні рекомендації щодо щеплень надає Постійна комісія з вакцинації (Ständige Impfkommission, STIKO). Вакцинація за офіційними рекомендаціями оплачується державним медичним страхуванням. Коли діти вакцинуються вперше, вони отримують жовту книжечку — карту щеплень із графіком імунізації (Impfpass, Impfausweis або Impfbuch). Її треба носити на всі медичні прийоми.

Календар вакцинації в Німеччині

У Німеччині національний графік вакцинації дітей включає щеплення від таких хвороб:

- вітряна віспа: у віці 11–14 та 15–23 місяці;
- дифтерія, правець, кашлюк: у віці двох, трьох, чотирьох і 11–14 місяців; після цього повторна доза у віці 5–6 років;
- гепатит В: у віці двох, трьох, чотирьох і 11–14 місяців;
- ХІВ-інфекція: у віці двох, трьох, чотирьох і 11–14 місяців;
- вірус папіломи людини (лише для дівчаток): одна доза у віці від 9 до 14 років;
- кір, паротит, краснуха: у віці 11–14 місяців, а також у віці 15–23 місяців;
- менінгокок С: одна доза з 12 місяців;
- пневмокок (PCV): у віці двох, чотирьох і 11–14 місяців;
- поліомієліт: у віці двох, трьох, чотирьох і 11–14 місяців; після цього необов'язкова бустерна доза у віці від 9 до 16 років;
- ротавірус (гастроентерит): у віці шести тижнів, двох і чотирьох місяців.

Календар щеплень у формі графіка опублікований [тут](#).

Вакцинація спеціальних груп:

- вітряна віспа: групи ризику, такі як літні люди або особи з серйозними захворюваннями (наприклад, серцево-судинні захворювання або легеневі захворювання);
- грип: медичний персонал, поліція, споживачі наркотиків, ув'язнені, вагітні, дорослі від 60 років і в групах ризику, такі як літні люди або особи з серйозними захворюваннями (наприклад, серцево-судинні або легеневі захворювання);
- гепатити А і В: медичний персонал, поліція, споживачі наркотиків, ув'язнені, вагітні;
- кір, паротит, краснуха: групи ризику, такі як літні люди або особи з серйозними захворюваннями (наприклад, серцево-судинні або легеневі захворювання);
- менінгокок С: групи ризику, такі як люди похилого віку або люди з серйозними захворюваннями (наприклад, серцево-судинні або легеневі захворювання);
- пневмокок (PCV): групи ризику, такі як літні люди або люди з серйозними захворюваннями (наприклад, серцево-судинні або легеневі захворювання);
- пневмокок (Pneumosocci): дорослі від 60 років і групи ризику, такі як літні люди або особи з серйозними захворюваннями (наприклад, серцево-судинні або легеневі захворювання).

Вакцинація проти COVID-19

Щеплення від COVID-19 доступні по всій Німеччині безоплатно. Вакцинуватися можна у лікарні, у центрі вакцинації або у штатного лікаря. У деяких випадках можна зробити щеплення в центрі вакцинації чи навіть аптеці без запису — знайдіть найближчий пункт за допомогою посилання www.zusammengegencorona.de/impfen/#deutschlandkarte.

Сертифікати вакцинації з України визнаються, якщо використовувалися вакцини, визнані в ЄС.

Медична допомога вагітним: спостереження, пологи, документи для маюка

Вагітні жінки отримують усю необхідну медичну допомогу, контроль перебігу вагітності й розвитку дитини. Сюди входять регулярні перевірки (наприклад, аналізи крові, сечі та ультразвукові дослідження), підготовка до пологів, пологи й післяпологовий догляд. Якщо ви вагітні, то отримаєте «Паспорт матері» (Mutterpass) у свого лікаря. До нього вписують дати оглядів. Пологи приймають акушерки й медсестри, а також лікарі. Акушерки й медсестри також є важливими контактними особами до й після пологів.

Акушерка зазвичай відвідує породілля наступного дня після виписки з лікарні. Вона допомагає забезпечити правильний догляд матері та дитини. Після цього жінку підтримуватиме лікар, який дає рекомендації щодо здоров'я та імунізації.

Після народження дитини її слід зареєструвати упродовж тижня. Це необхідно зробити в реєстраційному центрі (Standesamt) міста народження. Це можуть зробити мати, батько, акушерка, лікар, родич або друг. У разі потреби посадова особа з реєстраційного центру може відвідати пологове відділення. Після реєстрації батьки отримують свідоцтво про народження (Geburtsurkunde), яке використовується для оформлення посвідчення особи та різноманітних реєстрацій.

Жіноча консультація

Багато питань репродуктивного здоров'я в Німеччині можуть вирішити лікарі загальної практики. Коли необхідно, вони направляють пацієнток до лікарів-спеціалістів. Вони також можуть проводити тести та скринінги на ВІЛ та інфекції, які передаються статевим шляхом. Гінекологи надають широкий спектр консультацій та процедур.

Аптеки можуть надавати консультації щодо незначних проблем, таких як кандидози чи вагінальна сухість. У цьому випадку вони можуть порекомендувати безрецептурні засоби. В аптеках також продаються предмети сексуального здоров'я, такі як презервативи, тести на вагітність та лубриканти. Водночас різні державні та некомерційні організації, такі як, наприклад, [ProFamilia](#), надають консультації та допомогу з питань сексуального здоров'я, включаючи контроль над народжуваністю та СНІД. [Liebesleben](#) також може допомогти знайти послуги та лікарів через свій вебсайт, який має англійську навігацію. Організація також може допомогти тим, хто не має німецької страховки, знайти безкоштовні або недорогі послуги. Йдеться про клініки, які проводять безоплатне тестування на ВІЛ або надають безоплатні консультації щодо контролю народжуваності.

Жінки після 20 років щороку мають проходити в гінеколога скринінг на рак шийки матки.

Жінкам від 30 років слід щорічно проходити пальпаторний огляд молочних залоз.

Жінки віком від 50 років мають право на щорічну мамографію, яку проводить гінеколог.

Ці огляди покриваються медичним страхуванням.

Стоматологічна допомога

Стоматологічні послуги є вартісними, тому обов'язкове медичне страхування в Німеччині покриває обмежену кількість стоматологічних послуг. За загальним правилом, прості, необхідні з медичного погляду методи лікування покриваються повністю, тоді як за більш складну або косметичну стоматологію треба доплатити. Обов'язкове медичне страхування зазвичай охоплює такі види стоматологічної допомоги:

- стоматологічні огляди кожні пів року;
- гігієнічне чищення раз на рік;
- базове пломбування;
- видалення зубів мудрості.

У пацієнта є можливість вибрати більш дорогі методи лікування та оплатити різницю. Якщо потрібне більш розширене лікування, пацієнта можуть відправити до лікаря чи лікарні або прописати ліки, наприклад антибіотики.

Якщо потрібна невідкладна стоматологічна допомога в неробочий час, лікаря можна знайти на за посиланням www.zahnarzt-notdienst.de. Державне страхування покриває невідкладні стоматологічні процедури.

Психіатрична допомога

У разі порушень психічного здоров'я слід звернутися до сімейного лікаря. Лікар може направити пацієнта до психіатра або психотерапевта. Державне страхування охоплює менше фахівців із психічного здоров'я, ніж приватне. Крім того, на безоплатний прийом у лікаря необхідно чекати довше.

Пацієнтам із діагностованими психічними розладами, які мають державне страхування, гарантовано 25 сеансів або два роки терапії, залежно від того, що настане раніше. Після цього слід почекати два роки, перш ніж знову отримати доступ до цієї опції. В іншому випадку доведеться платити зі своєї кишені. Середня вартість однієї години психотерапії становить від 60 до 100 євро, і більшість людей чекають щонайменше місяць, перш ніж отримати доступ до лікування.

Тим, хто має серйозні проблеми з психічним здоров'ям, наприклад, суїцидальні думки, певні залежності або психотичні симптоми, може знадобитися стаціонарне лікування.

Вимушено переміщені українці можуть отримати психологічну підтримку. Для цього можна скористатися пропозиціями Центру європейських економічних досліджень (ZEW), що склав [список](#) психотерапевтів зі знанням української або російської мов у Німеччині.

Допомога для важкохворих пацієнтів та тих, хто бореться з рідкісними захворюваннями

Для допомоги українським пацієнтам із важкими та рідкісними захворюваннями країни ЄС об'єдналися і створили спільноту «Європейські довідкові мережі» (ERN), яка налічує 1500 спеціалізованих центрів із різних країн.

Щоб отримати допомогу, треба звернутися до Європейської довідкової мережі, яка допомагає українцям з рідкісними захворюваннями. Для цього створено декілька ресурсів:

- [сайт-довідник](#), що містить загальну інформацію про допомогу та посилання на інші ресурси;
- [сайт, де можна подати заявку на допомогу](#);
- [сайт, через який можна знайти потрібного фахівця для лікування](#) та отримати консультацію.

Також знайти інформацію про допомогу українцям можна на сайтах лікарень в місті, куди прямує чи де перебуває людина.

Щоб розпочати лікування, можна звернутися до лікаря загальної практики. Якщо в пацієнта є результати аналізів та досліджень, їх також треба взяти з собою, бажано перед тим перекласти німецькою мовою. Лікар може направити пацієнта на нові обстеження або до вузького спеціаліста.